

แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนโรงเรียนตากพิทยาคม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก*
GUIDELINES TO DEVELOP TEACHER FOR ACTIVE LEARNING TEACHING,
TAKPITTAYAKHOM SCHOOL, THE SECONDARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE TAK

ภูมิ ประยูรโภคราช*, สุภาภรณ์ กิตติรัชฎานนท์ และ สมชาย อังสุโชติเมธี

Poom Prayoonphokkharat*, Supaporn Kittiratchadanon and Somchai Angsutchotmetee

คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ตาก ประเทศไทย

Faculty of Education, Northern College, Tak, Thailand

*Corresponding author E-mail: poom_i@me.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 2) หาแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 3) ประเมินแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนโรงเรียนตากพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก การศึกษาวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยมี จำนวน 144 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 5 คน ครูผู้สอน 130 คน และ ผู้ทรงคุณวุฒิ 9 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า สภาพการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยรวม และรายด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.72) ปัญหาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกมีปัญหาด้านการออกแบบ การจัดการเรียนรู้นานที่สุด รองลงมา คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีการจัดการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง ตามลำดับ แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ คือ ควรจัดการอบรมครูให้มีความเข้าใจที่แท้จริง ด้านการจัดการเรียนรู้ คือ ควรสำรวจข้อมูลทักษะดิจิทัลของครูเพื่อวางแผนในการพัฒนา ด้านการใช้และพัฒนาสื่อเทคโนโลยี การจัดการเรียนรู้ คือ ควรจัดให้มีระบบเก็บข้อมูลคลังแหล่งเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง คือ ควรประชุมทำความเข้าใจนักเรียนและผู้ปกครองในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก พบว่า มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.24) และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.22)

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา, การจัดการเรียนรู้เชิงรุก, โรงเรียนตากพิทยาคม

Abstract

This research aimed to study the 1) Current condition and problem 2) Find ways and 3) Evaluate guidelines to develop teachers for active learning teaching, Takpittayakhom School, The Secondary Educational Service Area Office Tak. The mixed method was used in this research.

* Received May 3, 2024; Revised June 6, 2024; Accepted June 15, 2024

The data sources used in this research consisted of 144 individuals, i.e., 5 school administrators, 130 teachers and 9 experts. The tools used as questionnaires and interviews. The data were analyzed by searching for percentage, frequency, mean, standard deviation and content analysis. The results of the research found that overall and desirable conditions of teacher for active learning teaching, Takpittayakhom School, The Secondary Educational Service Area Office Tak were rated at high level ($\bar{x} = 3.96$, S.D. = 0.72). The problem of active learning teaching found that there was the most common of designing proactive learning management plan, followed by the proactive learning activities, technology media in proactive learning management and evaluation of proactive learning management, respectively. The promotion guidelines revealed that the designing proactive learning management plan, the school should train teachers to truly understand active learning teaching from expert teachers. For proactive learning activities, school should collect the digital skill of teachers to provide the development plan. The technology media in proactive learning management, school should set up learning resources and local wisdom databases. For evaluation of proactive learning management, the parent-teacher association is important to encourage the evaluation of proactive learning management. Evaluation results of the guidelines to develop teacher for active learning teaching found that the overall conditions of possibility were rated at high level ($\bar{x} = 4.17$, S.D. = 0.24) and usefulness were rated at high level ($\bar{x} = 4.31$, S.D. = 0.22).

Keywords: Guidelines to Develop, Active Learning Teaching, Takpittayakhom School

บทนำ

การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศ ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อขับเคลื่อนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและความเจริญรุ่งเรืองของประเทศ ในปี พ.ศ. 2558 ประเทศไทยก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน บริบทดังกล่าวย่อมจะส่งผลกระทบต่อทางการจัดการศึกษาของประเทศสมาชิก เพื่อพัฒนาศักยภาพของคนทุกช่วงวัยเพื่อที่จะสามารถพัฒนาสังคมให้มีความเจริญก้าวหน้า (สุพิรพัทธ์ พิมพมาศ, 2561) ประเทศไทยจึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนากำลังคนให้มีมาตรฐานเทียบเท่ากับอาเซียนหรือนานาชาติที่กำลังก้าวสู่ศตวรรษที่ 21 ซึ่งต้องได้ทั้งสาระวิชาและทักษะ 3 ด้าน คือ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี และทักษะชีวิตและอาชีพ ดังนั้น ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ของประเทศไทย ยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน จึงมีกรอบแนวคิดในการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต มีการยกระดับการศึกษาและการเรียนรู้ให้มีคุณภาพเท่าเทียมและทั่วถึง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561) กระทรวงศึกษาธิการมีหน้าที่หลักในการจัดการศึกษาจึงได้มีแผนการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ (พ.ศ. 2558-2564) ในการผลิตและพัฒนาากำลังคนเพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขันมุ่งไปสู่ความสำเร็จตามวิสัยทัศน์และจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

แม้ว่าการศึกษาในประเทศไทยจะมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง แต่ก็ยังมีปัญหาอยู่หลายด้าน โดยจากการศึกษาของนักวิชาการหลายท่าน พบว่า ครูไทยส่วนใหญ่ยังยึดติดการสอนแบบเดิม (Passive Learning) ที่เน้นการสอนแบบบรรยาย ท่องจำ ซึ่งไม่ก่อให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ลงมือทำด้วยตนเอง (Active Learning) ส่งผลทำให้คุณภาพของผู้เรียนไม่เป็นไปตามที่ต้องการ (กนกวรรณ ฉัตรแก้ว, 2562) การสอนทักษะการคิดและทักษะทางอารมณ์ที่ยังไม่มีคุณภาพ จากการเรียนการสอนที่ยังมุ่งสอนให้ผู้เรียนคิดตามสิ่งที่ผู้สอนป้อนความรู้

มากกว่าการคิดสิ่งใหม่ ๆ ส่งผลให้ผู้เรียนขาดทักษะในศตวรรษที่ 21 ในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ขาดการเรียนรู้ทำงาน แก้ปัญหาและสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (ประหยัด พิมพ์พา, 2561) ในการแก้ปัญหาดังกล่าวนั้น มีงานวิจัยที่ได้เสนอแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกไว้หลายแนวทาง เช่น การใช้กระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง และกระบวนการที่เลี้ยง (คมกริช ภูคงกิ่ง, 2560) กระบวนการประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศติดตาม (ศักดิ์รินทร์ นิลรัตน์ศิริกุล, 2563) การใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (อโรไท แสงลุน, 2564) เป็นต้น ซึ่งความสำเร็จในการพัฒนาดังกล่าวนั้นยังขึ้นอยู่กับบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่งที่มีความพร้อม และศักยภาพที่แตกต่างกัน

โรงเรียนตากพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษประจำจังหวัดตาก ทำการเปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากข้อมูลรายงานประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-assessment report : SAR) ปีการศึกษา 2565 (โรงเรียนตากพิทยาคม, 2565) ก็พบปัญหาในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยเช่นเดียวกัน กล่าวคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนยังต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ และเมื่อพิจารณาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ การแก้ปัญหา และสร้างสรรค์นวัตกรรม ยังอยู่ในระดับที่ควรพัฒนา โดยในด้านครูผู้สอนมีจุดที่ควรพัฒนา คือ โรงเรียนควรมีการพัฒนาส่งเสริมให้ครูมีความสามารถในการใช้งานสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ การจัดกิจกรรมเน้นให้ผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์อย่างหลากหลาย และใช้แหล่งเรียนรู้ในการพัฒนาตนเองที่สอดคล้องกับการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

จากความสำคัญของทักษะในศตวรรษที่ 21 และปัญหาอุปสรรคที่พบในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการหาแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนโรงเรียนตากพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการวางแผนการพัฒนาคุณภาพในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน และกำหนดนโยบายในการส่งเสริมการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนโรงเรียนตากพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก
2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนโรงเรียนตากพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก
3. เพื่อประเมินแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนโรงเรียนตากพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ใช้วิธีการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ โดยการดำเนินการวิจัยมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนโรงเรียนตากพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนตากพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก ปีการศึกษา 2566 จำนวน 135 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 4 คน และครูผู้สอน จำนวน 130 คน

เครื่องมือ การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบกำหนดคำตอบให้เลือก (Multiple choice)

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอน ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert's Five Rating scale) กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหา จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 การออกแบบการจัดการเรียนรู้ ด้านที่ 2 การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ด้านที่ 3 การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ และด้านที่ 4 การวัดประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง ซึ่งผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient : α) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .967 จากนั้นจึงนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ตอนที่ 3 สอบถามปัญหาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอน เป็นแบบกำหนดคำตอบให้เลือกได้มากกว่า 1 ข้อในแต่ละด้าน (Multiple response) เพื่อนำผลไปวิเคราะห์เทียบกับเกณฑ์แล้วสรุปเป็นปัญหาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนโรงเรียนตากพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก ในแต่ละด้าน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม จำนวน 135 ฉบับ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลด้วยตนเอง โดยได้แบบสอบถามคืน คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency distribution) และหาค่าร้อยละ (Percentage) การวิเคราะห์สภาพการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอน วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของแบบสอบถามในแต่ละด้าน แปลความหมายและจัดอันดับ และการวิเคราะห์ปัญหาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอน วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency distribution) และหาค่าร้อยละ (Percentage) สรุปอุปนิสัยเป็นปัญหารายด้านตามขอบเขตด้านเนื้อหาและจัดอันดับ

ขั้นตอนที่ 2 การหาแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนโรงเรียนตากพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้กำหนดนโยบาย ประกอบด้วย ผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 3 คน กลุ่มผู้รู้ ประกอบด้วย อาจารย์ผู้ปฏิบัติหน้าที่จัดการเรียนรู้ในสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 3 คน และกลุ่มผู้ปฏิบัติตามนโยบาย ประกอบด้วย ผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 3 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 9 คน โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือ การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) ประกอบด้วย ข้อคำถามเพื่อการสัมภาษณ์หาแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก จากสภาพการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด 3 ลำดับ และปัญหาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่มีปัญหามากที่สุด 3 ลำดับ ตามขอบเขตด้านเนื้อหาทั้ง 4 ด้าน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ติดต่อสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 ท่าน ด้วยตนเอง ใช้เทปบันทึกเสียงและกล้องถ่ายภาพ เป็นเครื่องมือช่วยในการบันทึกข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อหาแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แจกแจงความถี่ และจัดอันดับ

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนโรงเรียนตากพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนตากพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก ปีการศึกษา 2566 จำนวน 30 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 4 คน และครูผู้สอน จำนวน 25 คน คัดเลือกโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือ การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

แบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาตามแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่ได้จากขั้นตอนที่ 2 เพื่อประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนโรงเรียนตากพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบประเมิน จำนวน 30 ฉบับ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และได้แบบประเมินคืน คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

การประเมินแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ใช้ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ โดยวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนโรงเรียนตากพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก มีผลการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนโรงเรียนตากพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนโรงเรียนตากพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก โดยรวมและรายด้าน

ที่	รายการ	ระดับปฏิบัติ		แปลผล	อันดับ
		\bar{x}	S.D.		
1.	ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้	3.86	0.76	มาก	4
2.	ด้านการจัดการเรียนรู้	3.95	0.73	มาก	3
3.	ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้	3.97	0.76	มาก	2
4.	ด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง	3.98	0.76	มาก	1
เฉลี่ยรวม		3.96	0.72	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนโรงเรียนตากพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.96$, S.D. = 0.72) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปต่ำ พบว่า ด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง อยู่ในอันดับสูงสุด โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.98$, S.D. = 0.76) รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีใน

การจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.76) ด้านการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.73) และด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 0.76) อยู่ในอันดับต่ำที่สุด ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ค่าร้อยละปัญหาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนโรงเรียนตากพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาตาก ที่มีปัญหามากที่สุดในแต่ละด้าน

ด้าน	รายการ	ร้อยละของปัญหา
การออกแบบการจัดการเรียนรู้	การใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อให้การจัดการ การเรียนรู้เชิงรุกมีประสิทธิภาพสูงขึ้น	61.40
การจัดการเรียนรู้	การใช้เทคโนโลยี, โปรแกรม, อินเทอร์เน็ต เพื่อช่วยในการสนับสนุน การจัดการเรียนรู้เชิงรุก	48.15
การใช้และพัฒนาสื่อเทคโนโลยี การจัดการเรียนรู้	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้ง ภายในและภายนอกโรงเรียน	47.62
การวัดและประเมินผลการจัด การเรียนรู้ตามสภาพจริง	การมีส่วนร่วมระหว่างครูและผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ปกครอง ผู้บริหาร ชุมชน ในการนิเทศติดตามเพื่อนำผลการประเมินไปใช้ในการ พัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก	59.14

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัญหาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนโรงเรียนตากพิทยาคม สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก สามารถจำแนกได้ คือ ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ พบว่า การใช้เทคนิค การจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อให้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกมีประสิทธิภาพสูงขึ้น มีปัญหามากที่สุด คิดเป็น ร้อยละ 61.40 ด้านการจัดการเรียนรู้ พบว่า การใช้เทคโนโลยี โปรแกรม อินเทอร์เน็ต เพื่อช่วยในการสนับสนุน การจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีปัญหามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48.15 ด้านการใช้และพัฒนาสื่อเทคโนโลยีการจัดการเรียนรู้ พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน มีปัญหามาก ที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.62 และด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง พบว่า การมีส่วนร่วม ระหว่างครูและผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ปกครอง ผู้บริหาร ชุมชน ในการนิเทศติดตามเพื่อนำผลการประเมินไปใช้ในการ พัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีปัญหามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 59.14

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เนื้อหาแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนโรงเรียนตากพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก พบว่า สามารถจำแนกได้ 4 ด้าน ดังนี้

ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ คือ สถานศึกษาควรมีการจัดอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ความเข้าใจที่แท้จริงเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในเชิงปฏิบัติจากผู้เชี่ยวชาญที่ปฏิบัติการสอนจริง จนประสบความสำเร็จเพื่อครูและบุคลากรทางการศึกษามองเห็นภาพการจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม

ด้านการจัดการเรียนรู้ คือ สถานศึกษาควรสำรวจข้อมูลพื้นฐานด้านทักษะดิจิทัลของครูและบุคลากร ทางการศึกษาในสถานศึกษา เพื่อวางแผนทางการพัฒนาครูและบุคลากรในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกได้อย่างตรงจุด

ด้านการใช้และพัฒนาสื่อเทคโนโลยีการจัดการเรียนรู้ คือ สถานศึกษาควรจัดให้มีการส่งเสริมการจัดระบบ เก็บข้อมูลคลังแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาในท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความสะดวก ประหยัด สามารถใช้งานได้อย่างมี ประสิทธิภาพและลดปัญหาเรื่องการจัดเก็บรักษาสื่อ

ด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง คือ สถานศึกษาควรมีการประชุมทำความเข้าใจ ร่วมกันแก่นักเรียนและผู้ปกครองในการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้ปกครองเป็นผู้สนับสนุน การจัดการเรียนรู้ตามเกณฑ์การวัดและประเมินผล

ตอนที่ 3 ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอน โรงเรียนตากพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก พบว่า มีผลการประเมินแนวทางด้านความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.24) และความเป็นประโยชน์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.22) ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนโรงเรียนตากพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. สภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนโรงเรียนตากพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก โดยรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อันดับแรกคือ ด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง โดยมีปัญหาการใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อให้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าครูและบุคลากรทางการศึกษายังขาดความรู้ ความเข้าใจในการประยุกต์ บูรณาการการจัดการเรียนรู้เชิงรุกรูปแบบใหม่ ๆ ในเนื้อหาวิชาของตนเอง รวมไปถึงขาดความสามารถในการเข้าถึงแนวทางการใช้แหล่งเรียนรู้ ทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกแบบใหม่ ๆ ที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ นนทลี พรธาดาวิทย์ ที่กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้เชิงรุกไว้ว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุกนั้น ผู้สอนควรมีความรู้ความเข้าใจในการกำหนดเป้าประสงค์ (purposive) โดยเป้าประสงค์นั้นจะต้องสัมพันธ์กับกิจกรรม/งานที่เกี่ยวข้องที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เน้นการพัฒนาทักษะผู้เรียนมากกว่าเนื้อหา เน้นการสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยการจัดการเรียนรู้ต้องสามารถสะท้อนสิ่งที่ผู้เรียนได้จากกิจกรรม มีการจัดการเรียนรู้ที่มีการสร้างสถานการณ์เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับชีวิตจริง และมีการประเมินผลที่หลากหลายทั้งตัวผู้เรียน เพื่อนและครูผู้สอน (นนทลี พรธาดาวิทย์, 2561) ผลการวิจัยดังกล่าวยังสอดคล้องกับแนวทางการนิเทศเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ครูผู้สอนต้องออกแบบกิจกรรมที่สะท้อนการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ และเน้นการนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริง โดยการสร้างบรรยากาศมีส่วนร่วมและการเจรจาโต้ตอบ ลดบทบาทการสอน และการให้ความรู้โดยตรง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดระบบการเรียนรู้ แสวงหาความรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

2. แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนโรงเรียนตากพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก ผู้ทรงคุณวุฒิให้ความคิดเห็นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา สรุปผลแต่ละด้านเพื่ออภิปรายผลได้ ดังนี้

ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ คือ สถานศึกษาควรจัดให้มีการอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจที่แท้จริงเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในเชิงปฏิบัติจากผู้เชี่ยวชาญที่ปฏิบัติการสอนจริง จนประสบความสำเร็จเพื่อครูและบุคลากรทางการศึกษามองเห็นภาพการจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่ากระบวนการดังกล่าวจะส่งผลให้ครูสามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้ได้อย่างถูกต้อง สามารถเลือกรูปแบบ วิธีการ เทคนิคในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่สอดคล้องกับรายวิชาของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เฉลิมพล สุปัญญาบุตร ที่ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 ที่พบว่า แนวทางการแก้ไขการออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกนั้น สถานศึกษาควรมีแนวทางปฏิบัติโดยการฝึกอบรมพัฒนาครูให้เกิดความรู้ในกระบวนการออกแบบการเรียนรู้ โครงสร้างรายวิชา มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

ตามหลักสูตร ส่งเสริมให้ครูจัดทำหน่วยการเรียนรู้โดยวิเคราะห์จากมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด และใช้กระบวนการ PLC เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเพื่อนครูด้วยกัน (เฉลิมพล สุปัญญาบุตร, 2562)

ด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก คือ สถานศึกษาควรสำรวจข้อมูลพื้นฐานด้านทักษะดิจิทัลของครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา เพื่อวางแผนทางการพัฒนาครูและบุคลากรได้อย่างตรงจุด ควรส่งเสริมสนับสนุนครูแกนนำในแต่ละกลุ่มสาระที่มีทักษะในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกให้เป็นครูต้นแบบของโรงเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาภายในโรงเรียน ทั้งนี้ อาจเป็นแนวทางดังกล่าวจะทำให้ผู้บริหารสามารถออกแบบ วางแผนทางการพัฒนาครูเพื่อให้สามารถใช้เครื่องมือในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกได้อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อรวมกับการใช้กระบวนการส่งเสริมสนับสนุนครูแกนนำเพื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้แบบร่วมมือกันย่อมส่งผลให้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกสามารถประสบความสำเร็จในสถานศึกษาได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อาทิตยา จันมะโน ที่ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ที่พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกนั้น ผู้บริหารควรมีการสร้างข้อตกลงร่วมกันในสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่อง เชิดชูเกียรติ มีความเข้าใจในสภาพและปัญหาของทรัพยากรบุคคลในองค์กร เพื่อบริหารทรัพยากรบุคคลให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพสูงสุด (อาทิตยา จันมะโน, 2564)

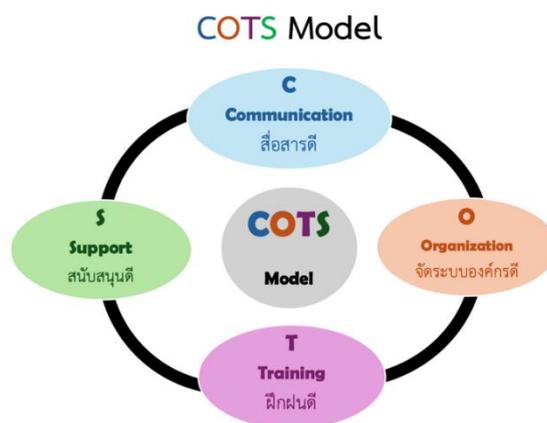
ด้านการใช้และพัฒนาสื่อเทคโนโลยีการจัดการเรียนรู้ คือ สถานศึกษาควรจัดให้มีการส่งเสริมการจัดระบบเก็บข้อมูลคลังแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาในท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความสะดวก ประหยัด สามารถใช้งานได้มีประสิทธิภาพและลดปัญหาเรื่องการจัดเก็บรักษาสื่อ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าแนวทางดังกล่าวจะทำให้ครูสามารถใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นส่วนสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ประสบความสำเร็จได้ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของทิพา พุมมา ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้รูปแบบ Active Learning ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้นำในการขับเคลื่อนการประสานงานในด้านต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกและสนับสนุนปัจจัยที่ทำให้ครูผู้สอนสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การจัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้ ขอความร่วมมือจากประชาชนชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่นต่าง ๆ ในชุมชนของสถานศึกษา เพื่อให้การขับเคลื่อนกิจกรรมในรูปแบบ Active Learning ของสถานศึกษาสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ (ทิพา พุมมา, 2565)

ด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง คือ สถานศึกษาควรมีการประชุมทำความเข้าใจร่วมกันแก่นักเรียนและผู้ปกครองในการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้ปกครองเป็นผู้สนับสนุนการจัดการเรียนรู้ตามเกณฑ์การวัดและประเมินผล ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าการใช้หลักการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง มีความจำเป็นต้องใช้การประเมินร่วมกันทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครอง ซึ่งมีการประเมินทั้งในด้านความรู้ กระบวนการ เจตคติและทักษะของผู้เรียน หากสถานศึกษาสามารถสร้างความเข้าใจร่วมกันในกระบวนการประเมิน จะทำให้การประเมินมีประสิทธิภาพ สามารถนำผลการประเมินนั้นไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนได้ตามวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เหมือนฝัน ยองเพชร ที่ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้เชิงรุกในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดพะเยา ที่พบว่า แนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้เชิงรุกในศตวรรษที่ 21 นั้น สถานศึกษาควรให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการออกแบบการวัดประเมินผล โดยใช้แบบสอบถามมาตรฐานควบคู่กับการวัดประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริงในห้องเรียน (เหมือนฝัน ยองเพชร, 2563)

3. ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนโรงเรียนตากพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก พบว่า มีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าแนวทางในการพัฒนาทางดังกล่าวมีความสอดคล้องกับทิศทางในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีการให้ข้อเสนอแนะที่เป็นระบบ สามารถนำไปใช้ได้จริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุภาลัย มะลิซ้อน ที่ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 พบว่า การพัฒนาครูให้มีความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีความสามารถในการเขียน แผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก การใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ มีกระบวนการนิเทศภายใน มีการวัดและประเมินการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามสภาพจริง สามารถ ทำให้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกมีประสิทธิภาพสูงขึ้นได้ (ยุภาลัย มะลิซ้อน, 2563)

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนโรงเรียนตากพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก ผู้วิจัยสามารถสรุปแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในรูปแบบของ “COTS Model” ดังนี้

ภาพที่ 1 แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

จากภาพแสดงรูปแบบแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่เสนอในรูปแบบ COTS Model อธิบายรายละเอียดได้ ดังนี้

1. Communication (C) ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการสื่อสาร ทำความเข้าใจ แก่ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ชุมชน หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้เข้าใจถึงความสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
2. Organization (O) ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการจัดระบบองค์กร เช่น การนิเทศ การจัดทำข้อมูลแหล่งเรียนรู้ สื่อ เทคโนโลยี การเก็บข้อมูลสารสนเทศของบุคลากรที่เป็นระบบ เรียกใช้งานได้ง่าย
3. Training (T) ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญเกี่ยวกับการฝึกอบรม ฝึกประสบการณ์แก่บุคลากรในสถานศึกษาเพื่อเพิ่มความรู้ ความสามารถ ทักษะใหม่ ๆ
4. Support (S) ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการประสานงานให้เกิดการสนับสนุนจากผู้ปกครอง ชุมชน หรือหน่วยงานภายนอกในการสนับสนุนภารกิจจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษา

สรุป/ข้อเสนอแนะ

แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนโรงเรียนตากพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาตาก พบว่า สภาพการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก มีแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ คือ สถานศึกษาควรมี การจัดการอบรมครูให้มีความรู้ความเข้าใจที่แท้จริงเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกจากผู้เชี่ยวชาญที่ปฏิบัติการ สอนจริง ด้านการจัดการเรียนรู้ คือ ควรสำรวจข้อมูลพื้นฐานด้านทักษะดิจิทัลของครูและบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อวางแนวทางพัฒนาได้อย่างตรงจุด ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีการจัดการเรียนรู้ คือ ควรจัดให้มีการส่งเสริมระบบเก็บข้อมูลคลังแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น และด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ตามสภาพจริง คือ ควรมีการประชุมทำความเข้าใจร่วมกันระหว่างนักเรียนและผู้ปกครองเพื่อให้ผู้ปกครองเป็นผู้สนับสนุนการจัดการเรียนรู้ตามเกณฑ์การวัดและประเมินผล ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ เชิงรุก พบว่า แนวทางการพัฒนาดังกล่าวมีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก ข้อเสนอแนะ สำหรับการนำผลวิจัยไปใช้ คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร สถานศึกษาควรนำผลวิจัยนี้ไปเป็นแนวทางในการขับเคลื่อน จัดทำแผนกลยุทธ์ สร้างการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศ และสร้างความเข้าใจแก่ครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อให้เกิดการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกแบบบูรณาการ และนำไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาเพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นและสอดคล้องกับบริบทของ สถานศึกษา และมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป คือ ควรมีการศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ เชิงรุกของครูผู้สอนในด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการใช้และพัฒนาสื่อเทคโนโลยี การจัดการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง เพื่อนำผลวิจัยมาปรับปรุง พัฒนาการบริหารของสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ ฉัตรแก้ว. (2562). การจัดการเรียนรู้เชิงรุกในประเทศไทย 4.0 ของครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยรังสิต.
- คมกริช ภูคองกิ่ง. (2560). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เฉลิมพล สุปัญญาบุตร. (2562). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทิพา พุมมา. (2565). แนวทางการบริหารงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ รูปแบบ Active Learning ของ ผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนที่ 6 นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1. ใน สารนิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- นนทลี พรธาดาวิทย์. (2561). การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: ทริปเพิ้ล เอ็ดดูเคชั่น.
- ประหยัด พิมพ์พา. (2561). การศึกษาไทยในปัจจุบัน. Academic Journal of Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus, 7(1), 242-249.

- ยุภาลัย มะลิซ้อน. (2563). การพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- โรงเรียนตากพิทยาคม. (2565). รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assessment Report: SAR). ตาก: โรงเรียนตากพิทยาคม.
- ศักดิ์รินทร์ นิลรัตน์ศิริกุล. (2563). การพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก: กรณีศึกษาสหวิทยาเขตสตึก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561-2580 (ฉบับย่อ). เรียกใช้เมื่อ 18 พฤศจิกายน 2564 จาก https://www.nesdc.go.th/download/document/SAC/NS_SumPlanOct2018.pdf
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- สุพิรพัทธ์ พิมพ์มาศ. (2561). การศึกษาคุณลักษณะการรับใช้สังคม สำหรับนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ, 6(4), 227-240.
- เหมือนฝัน ยองเพชร. (2563). แนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้เชิงรุกในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดพะเยา. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อรไท แสงลุน. (2564). การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโดยใช้การศึกษาชั้นเรียนผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- อาทิตยา จันมะโน. (2564). การศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริการการศึกษา. มหาวิทยาลัยพะเยา.